

7/28802

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610 3592
Konu : Ankara Milletvekili
Prof.Dr.Özcan YENİÇERİ'nin
Yazılı Soru Önergesi

.../.../2013

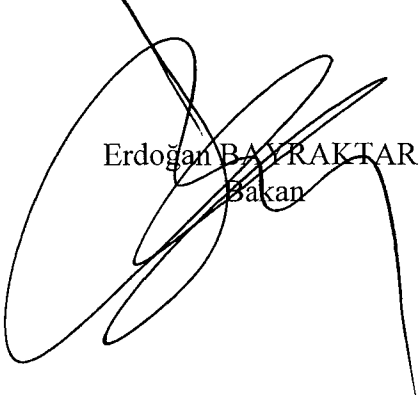
20 Ekim 2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 31.07.2013 tarihli ve 43452547-120.00-136134 sayılı yazınız.

Ankara Milletvekili Prof.Dr.Özcan YENİÇERİ'nin Bakanlığımıza yönelttiği, TBMM 7/28802 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

EK :
Cevap Yazısı (3 sayfa)

ANKARA MİLLETVEKİLİ
SAYIN PROF.DR.ÖZCAN YENİÇERİ'NİN
TBMM 7/28802 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR :

- 1-2002 - 2013 yılları arasında, yıllara göre Türkiye'de atıkların azaltılması adına yürütülen çalışmalar hangileridir? Bu çalışmalardan elde edilen sonuçlar nelerdir?
- 2-2002 - 2013 yılları arasında, yıllara göre Türkiye'de çevresel yaptırım gücünün artırılması için yürütülen projeler hangileridir? Bu projelerden elde edilen sonuçlar nelerdir?
- 3-2002 - 2013 yılları arasında, yıllara göre Türkiye'de sera salınım gazlarının azaltılması adına yürütülen çalışmalar hangileridir? Bu çalışmalardan elde edilen sonuçlar nelerdir?

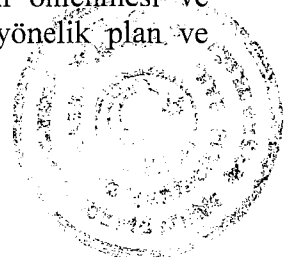
CEVAPLAR :

1-2002-2013 yılları arasında Türkiye'de atıkların azaltılması adına yürütülen çalışmalar; atık üreten sektörlerde atığın oluşumundan geri kazanım veya bertarafına kadar izlenen sürecin tanımlanması ve sektörlerin ihtiyaçlarına cevap verebilen ve aynı zamanda AB Müktesebatı ile uyumlu mevzuat düzenlemelerinin gerçekleştirilmesi temeli üzerine oturtulmuştur. Bu kapsamda;

- 2004 yılında; Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, Ambalaj ve Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği ve Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği,
 - 2005 yılında; Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği (Değişiklik), Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği ve Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği (Değişiklik),
 - 2006 yılında; Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği,
 - 2007 yılında; PCB/PCT'lerin Kontrolü Yönetmeliği,
 - 2008 yılında Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik,
 - 2009 yılında; Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik ve Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar hakkında Yönetmelik,
 - 2010 yılında; Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik ve Atıkların Yakılmasına İlişkin Yönetmelik,
 - 2012 yılında; Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği,
- Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bakanlığımızca, ülkemizde yönetim ve koordinasyonu sağlanan atık yönetimi politikası; atıkların kaynağında azaltılması felsefesini esas almakta olup, yukarıda belirtilen tüm mevzuat çalışmalarında, başta sanayi sektörleri olmak üzere atık üreten tüm kaynakların atık üretiminin olduğu yerde en aza indirilmesini öngören düzenlemeler yapılmıştır.

Ülkemizde faaliyetleri sonucu insan ve çevre sağlığı açısından risk oluşturan atıkların üretimine neden olan tüm kişi ve kuruluşlar, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna istinaden hazırlanan mevzuat doğrultusunda gerekli tüm önlemleri almak zorundadır. Atık azaltımı bu önlemlerin en önemli adımını oluşturmaktadır. Bu doğrultuda; Bakanlığımızca atık üreten tüm sektörlerle ortaklaşa yürütülen çalışmalarda, atığın işletme içinde yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması, bunun mümkün olmaması durumunda ise hammaddelerin ve enerjinin etkin ve doğru kullanımının sağlanması, atık üretimini arttıracak her türlü kayıp ve israfın önlenmesi ve işletmelerde atık üretim hatlarında en modern teknolojilerin kullanılmasına yönelik plan ve projeler desteklenmektedir.

Planlı olarak yürütülen bu çalışmaların sonucunda atığını kendi tesisi içinde değerlendiren işletmelerin sayısının giderek arttığı gözlenmekte olup, bu işletmeler Bakanlığımız tarafından da desteklenerek izin ve lisans alma zorunluluğundan muaf tutulmaktadır.

Ayrıca, Bakanlığımız deniz ortamlarının korunması maksadıyla taraf olunan uluslararası sözleşmelerde dikkate alınarak ilgili kurum-kuruluşlar ile koordinasyon halinde yeni mevzuat ve uygulamalar yapmakta, gerek gemilerden gerekse kıyı tesislerinden kaynaklanacak deniz kirliliğinin önlenmesi doğrultusunda çalışmalar sürdürmektedir.

Ülkemiz, Denizlerin Gemiler Tarafından Kirletilmesinin Önlenmesi Hakkında Uluslararası Sözleşmeye (MARPOL 73/78) 1990 yılında taraf olmuş, sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerini 2004 yılında yayımlanan Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği ile yerine getirmiştir. Bu yönetmelik kapsamında Çevre Kanunu ile tanımlanmış atık alım yükümlülükleri tarafından atık yönetim planları ile Bakanlığımıza başvurular yapılmış/yapılmakta olup, hali hazırda 232 adet kıyı tesisinde gemilere atık alım hizmeti verilmektedir.

Atık kabul tesisinin kurulması tek başına gemi kaynaklı kirliliklerin önlenmesinde yeterli olmamaktadır. Bu tesislerin kurulmasının yanında, illegal deşarj yapan gemiler için uygulanacak cezai müeyyideler konusunda, Bakanlığımız Sahil Güvenlik Komutanlığı başta olmak üzere Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, İstanbul, Kocaeli, Antalya ve Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlıklarını da 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında yetkilendirmiştir. Bu kapsamda yetkili kurumlar denetim çalışmalarını 24 saat esasına göre sürdürmekte ve deniz kirliliğine neden olan gemilere 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında cezai işlem uygulamaktadırlar. Bu kapsamda 2012 yılı içerisinde ülkemiz kıyılarında toplam 5.488.780,73 TL ceza kesilmiştir. Bunların yanı sıra Türk Karasularındaki yabancı bayraklı gemilere ilgili Liman Devleti Kontrolleri de Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından yapılmaktadır.

2- Sanayinin gelişmesiyle birlikte tüm dünyada çevre sorunları ortaya çıkmış ve doğal kaynaklar konusunda sıkıntılar yaşanmaya başlanmıştır. Bu nedenle, daha temiz üretim yöntemlerinin kullanılması, atıkların azaltılması, atıkların ve yan ürünlerin yeniden üretimde kullanılması gibi konular gündeme gelmiştir. Bu çerçevede, çevre mevzuatının daha etkin uygulanması için sanayi tesislerinin mevzuata uygunluğunun tespiti amacıyla yapılan çevre denetimleri oldukça önemlidir. Bakanlığımız 2005 yılından bu yana, Avrupa Birliği üyesi ülkelerdeki çevre denetçilerini bir araya getiren denetçi ağı (IMPEL) faaliyetlerini yakından takip etmektedir. Bu kapsamda gerçekleştirilen eğitim ve projelerde elde edilen bilgi ve deneyimlerin paylaşımı, ulusal düzeyde gerçekleştirilen eğitimlerle sağlanmıştır.

2013 Yılı Yatırım Programında yer alan ve 2014 yılında devreye alınması hedeflenen Çevre Yönetim Süreçleri Otomasyonu (e-Denetim) Projesi; Bakanlık bünyesinde yürütülen çevre denetim faaliyetlerinin planlanması aracılığıyla denetim önceliklerinde ve sıklıklarında karar verme sürecinin oluşturulması, sektör bazında etkin bir çevre veri tabanı oluşturulması ve denetim konusunda yetki verilmiş kurum ve kuruluşların izlenmesi amacıyla geliştirilmiş olup, çalışmaları sürdürülmektedir.

“Tehlikeli Maddeleri İçeren Büyük Kaza Risklerinin Kontrolüne İlişkin Direktifin (Seveso-II Direktifi)” uyumlaştırılmasıyla hazırlanan Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik ile tehlikeli maddeler bulunduran kuruluşlarda büyük endüstriyel kazaların (Seveso kazaları) meydana gelmesinin önlenmesi ve muhtemel kazaların insanlara ve çevreye olan zararlarının en aza indirilmesi amacıyla, yüksek seviyede, etkili ve sürekli korumayı sağlamak için alınması gereken önlemler ile ilgili usul ve esaslar belirlenmektedir.

Yönetmelik, eklerinde belirlenmiş sınır değerlere eşit veya üzerindeki miktarlarda tehlikeli maddeleri bulunduran alt ve üst seviyeli kuruluşlara uygulanır. Yönetmelik gereği kapsamda kalan alt ve üst seviyeli kuruluşlarda meydana gelen kazalar hakkında işletmeci; belediyelere ve il özel idarelerine, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına (AFAD), Çevre ve Şehircilik Bakanlığına ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına kazanın oluşumu ve gelişim seyri, ilgili tehlikeli maddeler ve miktarları, kazanın insan ve çevre üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi için gerekli olan mevcut veriler ve alınan acil durum önlemleri hakkında bilgi verir.

Yönetmeliğin, bildirimle ilgili maddesi yayımlandığı tarihte yürürlüğe girmiş olup, diğer hükümleri için iki yıllık bir geçiş süreci verilmiştir. Fakat sanayicimizden gelen yoğun talepler üzerine, kuruluşların sorumluluklarını yerine getirmelerinde sıkıntılar yaşanmasının önüne geçilmesi amacıyla, Yönetmeliğin yürürlük tarihi 31 Temmuz 2012 tarih ve 28370 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan "Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile 01.01 2014 tarihine ertelenmiştir. büyük endüstriyel kaza riski taşıyan kuruluşlar için Seveso denetimlerine bu tarihten itibaren başlanacaktır.

3- Konuyla ilgili tüm bakanlıklarla birlikte, Bakanlığımız koordinasyonunda hazırlanan 2011-2023 yıllarına yönelik iklim değişikliği ile mücadele için stratejik ilkeleri ve hedefleri içeren "İklim Değişikliği Eylem Planı" (İDEP), 2011 yılının Temmuz ayında uygulamaya konulmuştur. Planın genel amacı, sera gazı emisyonlarını sınırlandırmaya yönelik ulusal koşullara uygun eylemler belirleyerek iklim değişikliği ile mücadele edilmesi, iklim değişikliğinin etkilerinin yönetilerek dayanıklılığın artırılması ve böylece Türkiye’de iklim değişikliği ile mücadele ve uyumun teşvik edilmesidir.

Ülkemizin özel şartları çerçevesinde öncelikli sektörlerde uygulanacak sera gazı emisyon kontrolü ve uyum önlemlerinin irdelendiği İDEP’te, özellikle kurumsal yapılanma, uzun dönemli işbirliği, teknoloji geliştirme ve transferi ile finansman konuları üzerine odaklanılmaktadır. Türkiye’nin "İklim Değişikliği Eylem Planında"; Enerji, Binalar, Ulaştırma, Sanayi, Atık, Tarım, Arazi Kullanımı ve Ormancılık, Sektörler Arası Ortak Konular başlıklarında toplam 541 eylem yer almaktadır.

Ayrıca, ülkemizin iklim değişikliği ile mücadele kapsamında uygulayacağı politikaların temelini teşkil edecek "Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik"; 25 Nisan 2012 tarih ve 28274 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik kapsamında; toplam emisyonlarımızın yaklaşık yarısını teşkil eden ve yaklaşık 3000 tesisten kaynaklanan sera gazı emisyonlarının tesis seviyesinde izlenmesi ve her yıl düzenli olarak Bakanlığa raporlanması sağlanacak olup; tesislerin raporlama yükümlülüğü 2016 yılında başlayacaktır.

Yönetmeliğin uygulanması ile tesis bazında sera gazı emisyonlarına ilişkin şeffaf, doğru, karşılaştırılabilir, tam ve tutarlı veri ve bilgi üretimi sağlanmış olacaktır. Bu sayede ülkemizin iklim değişikliği politikalarının oluşturulmasına ve iklim değişikliği ile mücadele konusunda atılacak adımların uygulanmasına yönelik temel altyapı oluşturulacaktır.

Buna ek olarak, Bakanlığımız tarafından hazırlanan "Sera Gazı Emisyon Azaltımı Sağlayan Projelere İlişkin Sicil İşlemleri Tebliği"; 07.08.2010 tarih ve 27665 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (Değişiklik:22.10.2011 tarih ve 28092 sayılı Resmi Gazete). Tebliğ ile Gönüllü Karbon Piyasalarına yönelik geliştirilen ve yürütülen projelerin kayıt altına alınması hedeflenmektedir. Tebliğ kapsamında oluşturulan Sicil, sadece karbon piyasalarında sertifika eldesi amaçlayan emisyon azaltım faaliyetlerini kapsamakta olup, bunun dışında kalan emisyon azaltım çalışmalarının kayıtlarını tutulmasına dönük düzenlemelerin ileriki dönemlerde hayata geçirilmesi planlanmaktadır.